

ERDÉLYI HIRADÓ

Szombaton, Július' 12-dikén, 1828

Portugallia — Nagybritannia — Frantziaország — Muszkaország — Muszka-Török-birtok
Törökbirodalom — A' Porta' Manifestuma — Erdélyország — Jelentés

Portugallia

Lissabon, jún. 4 — A' kibotsá-
tott Hirdetmény és a' végbe-vitt Tiszt-
tételekből azt lehetne hinni, hogy D. Mi-
guel 40 ezer embernél számosabb had-
seregek parantsol, és az ő-vele ellen-
kező, tsak 40 ezer ember sintsen. De,
nem úgy van a' dolog. Nem tsak hogy
azon gondolkozna D. Miguel, hogy Lis-
sabontól elbútsúzik, hanem még a' pa-
lotában tegnap' tartatott egy ministeri
Tanátsban meghatározva nyilatkoztatták,
ki, hogy nem illene, hogy Őkir. Magas-
sága Lissabonból elmenne. A' mi a' nagy
armádát illeti, gyengült már az, tsak
az által is, hogy Paulas Gen., ki magát
Cartaxos-ig húzta vissza, ámbár a' kon-
stitúziós elő-sereget még-tsak szemével
se látta, vissza vonulásában a' maga' 1200
legényéből, már 4 százat vesztett. A'
konstitúziósok' előljáró serege Alcoba-
çaig nyomult, és ha erővel akart volna
látni a' dologhoz, már régen Lissabon-
ba érkezett volna. Az oportói Junta,
melynek 20 ezer ember fogadja szavát,
kik között 4 ezer Önkéntes, oly' bi-
zonyosan hiszi a' szerentsés kimenetelt,
hogy 5000 tartománybeli népkatonát is-
mét haza küldött, hogy a' mezei mun-
kák hátra-maradást ne szenvedjenek. — A'
portugalli fregatte, Cybele, mely Opor-
tó' bekerítését tette, megjött ma a' Tá-
jába, 's tudtára adta az országlószéknek,
mi kevéssé ügyelnek az angl. hajók, a'

D. Miguel által meghagyott oportói meg-
ekesztésre. Egy angl. hajó is érkezett
ma ide, melyet nem sokára követ a' Wel-
lesley liniahajó.

Lissabon, jún. 7. — Ma-
reggel indult útnak az első és 5-ödik lovas reg.,
hónap' fog pedig indulni az első és 4-
edik gyalog-reg. Egy-felől ugyan, azt
állítják, D. Miguel a' hadsereg' hom-
lokára fogna a' hónap' 9-edikén állani;
de más-felől azt is mondják, hogy még
ma elébe fognák neki terjeszteni a' szük-
séges itt-maradást, ne-hogy drága életét
szerentséftesse. Tegnap-előtt, nem ügyel-
vén elébbi meghatározására, még is tsak
megjelent az úrnapi pompa-járáson (pro-
cessiónd). Tsak egy része vett parantso-
latot a' várvédnek, a' parádéozásra; de
a' mellett temérdek vis.tók jelentek-meg,
kik ezen napra jó áldomást kaptak. A'
muszka Követ, ki, valamint a' többi,
szintúgy félbe-szakasztotta hivatala' folj-
tatását, de ekkorig még, nem vette volt
le a' tzmert háza' ajtaja' szemöldökéről,
tegnap már félre tette azt. Ugy láttzik,
elhalasztódott a' 3 Status' égybe-gyüle-
se. Az angl. Konsul, nem ügyelvén az
Oportóvalvaló közlések' tilalmára, mely
20 nap-ólta áll már, a' kereskedés' nagy
kárával, a' beursen kihirdette, hogy egy
anglus brigg oda készül, és kiki, kinek
oda szálló levele van, ezeket által adhat-
ja a' briggnek, kézhez-szolgáltatás-veget.
Sok ember kapott ezen, és a' brigg el-

Vitorlázott 6-odikon, sok levéllel és újságokkal, Oportóba. Láthatni ebből milyen mértékben törődnek az Anglusok a' D. Miguel' parantsolatain. Oportóban s ennek vidékén nagy tsendesség uralkodna és a' D. Pedro' nevében egybe-állott Kormányzók a' legbőltsebb rendszabásoka teszi. Minho és Tras-os-Montes tartományokban is egész tsendesség van. A Junta' hadi erejét 15 ezer emberre teszi. Egy tsatáról beszélnek, mely Leiria-hoz közel Casaldos-ovosban, a' konstitutiósok és az innen egynehány nappal ezelőtt elment Brigáda között esett volna. Oliveira Májor, az, a' ki itt nem régebiben (D. Miguellel lovagolván) a' Sampajó Gen. képét, egy réznyomatokat áruló bört' ablakában, által döfte volt, elesett volna e' tsatában. Azt mondják, hogy a' 16-odik reg. melyet ő vezérelt, 100 fogjon kívül, sok embert vesztett volna. Azt mondják hogy D. Miguel Sz. György' várában akar magának menedék helyvetalálni. A' tömörözések rettentőül szaporodnak. Attól tartanak, hogy míg még a' dolog elszakadna, felprédálja a' népsalakat a' várost.

Nagybritannia

London, jún. 12. — A' katolikusok' ügyebaja' kimenetele, a' felső Házban, úgy dült-el, mint előre gyanították: a' Landsdown' javallattja, hogy t. i. az alsó Házban tett meghatározáshoz a' felső Ház állana hozzá, 45 szótat többséggel megbukott. De, még is úgy fordult a' dolog, hogy jövendőre reménységgel biztat bennünket. Wellington Hg. igen engesztelő hangon beszélt, pedig ő most az, a' kire az aristokratia legjobban halgat. Alig-ha meg nem igazolja ez azt az egykori hírt, mely szerint ő a' Királynak azt mondotta volt, hogy a' katolikus dolognak végének kell egyszer szakadni. Okos meggondolással szol-

lott ő, valamint egy Első Ministerhez illek: "Semmit-se kívánok én, úgymond, inkább, mint azt, hogy ez a' tárgy jól eligazítódjon: de ezt, az alsó Ház' emleitet meghatározása által el nem fogjuk érni; kívánám én elébb azon bizonyos kezességeket esmérni, mellyeket nekünk a' katolikusok akarnak ígérni, minekelötte szándékomat felfedezném. — Irtódzok ajánlásokat tenni azon kezességek nélkül. Az én nem-akarásom, még a' legátvolabbi fogán-se fekszik a' hit-tudománynak, hanem, a' római Egyház' hierarchiaján (papi országlásán), annak minde nélkülöz egybe-kötevése' systemáján. A' protestans Egyház' bátorságának és a' Status' függetlenségének kezesség alá kell elébb vétetődni, minekelötte azon törvények vissza-húzását megmernők próbálni, a' mellyeket kívánunk. Sok példákat hordottak nekünk-fel követésre, más európai Státusokból; de én félek, hogy éppen ezek szolgáltatnak nekünk bizonyosságokat, hogy a' cathol cismus a' maga' függetlenségében, olyan hitvallás mely egy szabad ország ás-módnak, egy országban sem hasznos. Kérem Uraságtokat, figyelmezzenek rá, hogy még azon Státusokban is, mellyeknek Fejedelmek nagy hatalommal bírnak, az országlósékek, még is szükségtől-kéntelenítetteknek láták a' Pápa' védelmét hívni segítségül, katolikus Alattvalói' kormányozására, már az, akar Concordát, akar más Kötés által eskü meg, mely által ők, csak akkor kaptak meg az országlósékeknek szükséges méltóságot (auctoritást) saját tartományaiknak a' Papságán. Nekünk tehát, saját segedelem-forrásunkra kell támaszkodnunk, mert az a' lett-dolog, hogy más Fejedelmek kéntelenek voltak a' Pápával Concordatot kötni, világosan mutattja, hogy nekik nem volt más módjok katolikus Alattvalókon uralkodni. Bigot-nak

lehet engem, 's más, hasonló gondolkodásukat kiáltani: de én, a' mellett maradok, — nekünk kezesség kell, — mi, semmiféle auctoritást, legyen ez papi vagy világi, nem engedhetünk-meg ebben az országban. Teljes lehetetlenség, hogy mi mintha olyan hannoveri vagy belgaországi 'sat. Concordátot kötnénk. Nagybritannia' Fejedelme (Souverainje) maga-egyedül az Egyház' Feje (defensor fidei), és mint olyannak, le vagyunk mi kötelezve a' felsőség-eskü (Suprematia - juramentum) által; de még, azt a' (politikai) lehetetlenséget is nyilvánkoztattjuk, hogy ez a' hatalom más Hatalomra öltöztessék. Ezzel, nem azt akarom állítani, hogy nem lehetne más útatmódot találni, mely által a' Király maga-egyedül tartaná - fenn a' püspök-választási hatalmot, 's azt, hogy a' Püspököknek a' római székkelvaló közösülés-ek ellen dolgozzon, 's azt talán meg-istiltsa. Hanem azt, állítom, hogy a' mi mostani országlómóduink mellett, lehetetlen hogy a' Parlament az irlandi Püspökök' kineveztetését a' római szék által, megengedhesse. A' mit tenni fogunk, annak, a' mi saját törvény - szerzésünk által kell megessni (közönséges helybehagyás), és, ámbár a' törvényszerzés (legislatura) ekkorig még semmit - se tett, én, még is bizok, hogy mi, ha szükségesnek találhatik, rettegés nélkül fogunk a' dolgozhoz. Bizonyosan hiszem, hogy a' dolog' jól-meggondolásával, lehet valamire menni. — Ez a' beszéd minden ranguak' veséjébe nagyon behatott, mivel' azt mutattja, hogy nem vonogattják magokat az egymást-megértéstől; hanem, egy ministeri Híradó azt mondja, — nem olyan egymást-értésre, mely egy idegen Pap-felsőséget uralkodó-társnak tenne a' britannus Alattvalókon. — Portugallia, Spanyol-, Frantziaország (jan.

4 - edikéig, 1828) 's Európának és Amerikának némely más tartományai, elég tanúságot adnak Angliának a' római Curia' hajlandósága-felől, mellyet mi a' Katholikus Egyháztól nagyon megkülönböztetünk. A' britannus országlószék nem hallgathat azon semmirevaló argumentura, hogy a' Curia' követeléseit hallgatással keil elmellőzni, mivel' ezen udvarnak nints többé ereje azokat kívánt végre-hajtani. Az efféle szökdtelések (Ausflüchte) megegyeztetetlenek egy Fejedelmi Státus' méltóságával és függetlenségével, mely semmi más Hatalmat nem esmér, a' maga' törvényén kívül.

L o n d o n, jún. 15. — Az éppen most megérkezett Ranger nevü hajó, apr. 12-dikén indúlt - el Rio de Janeiroból, 's azt a' tudósítást hozza, hogy a' brasiliai országlószék a' buenos-ayresi által neki javallott béke-fundamentomot, bevette. A' Kötést magát, minden órán várták, hogy a' Tsászár erőssítse-meg. A' legközelebbi postahajó az Buenos - Ayresből, mely azon kikötőből apr. 1-sője körül fog indúlni, el kell ezen tudósítás' megbizonyosodását-hoznia. Azomban, veszik-észre kerülő úton, hogy a' pénzfolyamat Buenos-Ayresben, már 24 pCentóra hágott, minekutánna az, 11 pCentóig leesett vólt. Itt, a' buenos-ayresi tőke (fundus) 40-ről 47-re, a' brasiliai 60-ról 64 1/2-re hágott-fel.

Frantziaország

Három Képviselő van most Portugallból Párisban: Daponte Gróf, kit D. Miguel küldött; de a' kinek a' hitelező írását nem fogadta-el a' frantzia országlószék: Barbosa Lovag, nyilvánkoztatta, hogy ő magát D. Pedro' Követének tartja: és a' Követtség' Titoknokja, Apuin de Menezes, ki a' Barbosa' elpártolásával, magát Portugall' Képviselőjének próbálta tenni.

A' lyoni Híradó jelenti Toulonból jún. 13- adikáról, hogy azon nap' egy hajó-osztály, Cuvillier Kapitány' parantolattja alatt, kinek a' zászlója Marseille város liniahajón van, indúlt-el. Ezekből áll az: Amphitrite, Vestalin, Bellona és Cybele fregatte-k; briggek pedig, Faucon és Curieux; bombardírozó, Hekla, és az azelőtt kevés nappal Marseilleből oda jött 52 szállító hajó. Mindezek a' hajók 2 hónapra vittek eleséget magokkal, 's gyalogság és lovasság' szállítására vannak felkészítve. Azt hiszik, hogy a' frantzia katonaságot hozná-el Cadizből, hogy a' báleari szigetekre szállítsa, mellyeket Spanyolország frantziaország'nak adott. Szembe-tünőnek tartják azt, hogy ezeket az újságokat, tsak-nem minden párisi Híradók felhozván, semmi commentet nem tesznek hozzájuk.

Páris, jún. 18. — A' Gazette de Fr. 2 nap-olta a' legtüzesebb megtámodásokkal kelt-ki és van törve a' kir. Ordonnance-ok ellen, a' kis Seminariumokra-nézve. Ott állanak már, végre, úgymond a' Gazette, az Ordonnance-ok a' Moniteurben! mellyekkel 2 hét óta a' királyiságot és hitvallást fenyegettek. Így diadalmoskodik 'lát a' pártütés! Mi ezen sorokat a' legméjjebb szomorúsággal írjuk; meg fogjuk próbálni kifejezéseink' mérséklését, ha bár fájdalomunk mértéktelen is.

A' legújabb Messenger des Chambres, ezen alkalomnál, így szoll: "Az Ordonnance-ok a' papi iskolákról, feltűzeltek, nem mondhattuk az oppositiót, mint valami rendes és parlamenti-forma dolgot, hanem, a' Gazette de France' és a' Quotidienne' dühét. — A' Király' országólszéke, az efféle megtámodásokra, mellyek az ő' méltóságához alacsonyok, nem fog felelni: de mi, feltettük magunkban, egész rakás zikkejekben

megbizonyítani, hogy az Ordonnance-ok, mellyek ezen két Journál' részéről, egy indúlatos törekedés által nevettségessé lett polemicát (hartzot) okoznak, az ország' köz-jussával, a' frantzia Egyház' gyökér-értelmeivel (maximáival) megegyeznek, és hogy az a' Prélatus, a' Király' Ministere, mint alá-írója az Ordonnanc-nak, éppen oly' kevéssé árulta-el a' Püspökség' kötelességeit (hogy a' Quotidienne' kegyességgel teljes kifejezésével, mérsékletével és illendőségével éljünk), valamint a' Petsétörző az ország' törvényeit megsértette, mellyeknek végre-hajtását a' királyi böltsesség rája bízta. — Az itt rebesgetett Ordonnance' értelme, az, hogy a' kis Seminariumokból kitiltotta a' világi tanulókat, és hogy azokkal a' Jesuitáknak semmi közök ne legyen; azomban, a' Püspökség' jussa sints megbántva.

Jún. 19. — Egy párisi Híradó szerint, a' Király, egy emlékezetes írást az Ordonnance-ok ellen, a' kis Seminariumokra-nézve, mellyet a' Párisban összegyűlt Püspökök' küldöttek volt, a' szeméjjesen St. Cloudba ment párisi Érseknek ezen szókkal adta vissza: "Érsek Úr! sajnálom hogy nem olvashatom azt, a' mit az Urak nekem küldöttek. — A' Püspökök olyan dologba avattják magokat, mellyek őket éppen nem illetik.

A' Messenger des Chambres jelenti hogy a' D. Miguel két Követe Frantzia és Spanyolországban, egynehányszor tanátsot tartottak volna az Inf. dolgát szivelő némely emberekkel, 's azokban azt állapították-meg, hogy az Infánsnak tanátsolják, hogy, nyilatkoztassa-ki magát, saját menyasszonya Mária Királyné' nevében Igazgatónak, azon reménység-gel, hogy ez a' lépés elég lenne, a' közléseket a' diplomatika Rendel ismét helyre állítani, és az oportói Junta méltó-

ságát meghuktatni. — A' Quotidienne mintha tudná, hogy D. Miguel, midőn ezt neki némely külföldi Ministerek tanátslották, fegyverére tsapta volna kezét, ezt mondván, ő, más módot tudna a' neki jövendőlt bajok' elejek-vételére.

Loulé Márquis 's felesége, a' Don Miguel' húga, kik most Párisban laknak, Barbosa (Követ) Urat meglátogatván, ennek hívségén D. Pedrohoz, örvendettek.

Az a' királyi Ordonnance, mely a' Jésuiták' 8 Seminariumat végtárgy ellenvalónak ítélte, két gyökér-értelmet teszen-fel a' frantzia törvényszerzésben a' katolikuskok' papi Rendbe-nevelések-re, mellyek ekkorig azon tárgyban nem találtattak-fel: 1-ször, hogy, sem a' katolikus világi nevelőház', sem a' második rangu papi iskola' vezérlésében és a' tanításban nem vehet részt valaki, ha vallásbeli olyan Társasághoz tartozik, mely Frantziaországban nem törvényszerént áll-fenn; és 2-szor, hogy a' papi Rendért álló katolikus nevelő iskola' tziel ellenvalónak tartatik, mihelyt abban világi Rendü nevendékek vétetnek-fel. Még egy más, és pedig szemlátomást legfontosabb rendelése az új frantzia status-törvénynek, mellyet már az utóbbi tüzes, a' fenyegetődzéseikig kiterjedt lépesei-olta a' főbb Papságnak, éppen nem is reménylhettek, a' Portalis-Ordonnance-ban találtatik-fel: azaz, a' Jésus Társasága olyan Eggyesület, melylyet a' törvény meg nem enged. Ezen gyökér-értelmet, azon különös rendszabás által is, hogy egy frantzia nevelőházban, sőt még egy iskolában is a' második rangu papi Rendre-nézve, nem lehet addig valakit felvenni, míg írásban ki nem nyilatkoztattja, hogy ő semmiféle papi Eggyesülethez nem tartozik, nyomon munkába veszik.

Minden párisi Híradó jelenti a' Cour-

rier de Tribunaux-ból, hogy egy tisztességős öltözetű ember, mintegy 30 esztendő, a' Mesteremberek' Rendiből, St. Cloud-ban azt kérte, hogy őtet vezessék a' Királyhoz; de, nem nyerte-meg. Ara, egy (Vendég-) Fogadóba ment, és ŐFge 's a' királyi familia ellen nyilván szitkozódott. Ere, megfogták 's nálla 2 pistolt, gojóbissal töltve, 's a' sebjében gojóbisokat és puskaport találtak. A' valatásnál Pernet-nek mondotta magát. A' szállásán, sok puskaport és gojóbist találtak. Most kezdődik-el a' pere.

Muszkaország

A' muszka határszélről, jún. 4. — Jó-formán elhibázná az a' dolgot, a' ki azt hinné, hogy a' maga' monarchiájában most annyira imádott Miklós Tsászár' hadserege a' Törökök ellen más valami akadály által tartóztathatódna-meg a' Konst. poljra meneteltől, mint a' megáradt folyóvizek és az ellenség' hatás ellent-állása által. Ha meggondoljuk, hogy 300 ezer hatalmas gyakorlású, ütökzetre kész, mindennemű fegyverű katonaság, 5 esztendő-olta ezen ütökzetre készülvén, megátlás nélkül nyomúlnak előre, hogy a' katonaság' élelméről, mikor ezek a' balkáni szoross utakig mennek, a' tengerfelől leghellejsebb rendszabások tétettek, és hogy a' hadizenet teljes kielégítést és kezeskedést a' kárpótlás-felől, kíván, — sok dolognak másforma magyarázattja lehetne. Az egész Muszkaország mozgásban van. Czárewitz Konstantin paransolattja alatt egy erős vigyázó sereg fedezi Lengyelország' széleit; az araktejefi telepekből 40 tsapat (annyi ezer) most állított legelősször fel, 's osztott-el a' többi hadsereg között. Szántszándékkal kívántak még ekkorig tsak kevés Kozákok, még egy Baskirt és más nomadozó (nyomásozó) lovas népet se: mivel' ezeket más tzielra sugorgattják.

Hanem, a' Saporogi had'elszakadása, A-napa' elkerülhetetlen megbukása, a' kaukasusi hadsereg' elő-kapaszkodása Paskevits alatt, Erzerum-felé, — ezek azok, a' miket jól fel kell venni. A' fekete tenger egy megmérhetetlen hajó-tanyához hasonló. Odessába fél-Moskó kívándorlott.

Muszká - Török - bírtok

Bukarestben Sturdza Státustanátsos, Jassyban pedig Pisani a' Diván' Elölülője, mindenik Pahlen Gróf Gouverneur' fő-kormányozása alatt. Mindenik városban a' hadsereg' gondja-viselésére, egy-egy közép-Biztosságot állítottak-fel, mely 5 fő-Bojából és egy muszka Fő-Tisztviselőből, mint Elölülőből áll. Minden gyűj emény, valamint termény, úgy, marhaféle is, szorossan feljegyeztettek, és letartóztattak. Minden kézre-szolgáltatások, még-pedig azon áron, a' mint a' muszka hadsereg' bemenetele' napján állottak, a' két Hűség' jövedelméből fizetődnek; 's a' mi azon túl is szükséges, bon-okkal, váltó-levelekkel fizetik azt ki. A' hadsereg' tárja' számára feljegyzett kézre-szolgáltatások már is sokat tesznek: Oláhországnak 250 ezer véka gabonát, 400 ezer szekér szénát, és 50 ezer veder (vagy akó?) éget-bort kell adnia. A' vonó marha is mind így van felszámolva: Jassyban pedig sok ezer marhapatkót-is készítenek, mely módot a' balkáni köves útakra-nézve gondoltak.

Törökbirodalom

A' török határszélről, jún. 14. — Wittgenstein Gróf hadi Marsal az itt következő Hirdetményt botsátotta Bulgária' lakosaihoz. "Ismail előtt, júniusban. 1828. — Bulgária' lakosi! a' Tsászár, ÖFge, az én' Fges Uram, Fő-vezérnek tett engem a' maga' hadseregén, mely a' Dunán által ment, és a' ti' országotok' belsejébe nyomul, koránt-sem

oly' szándékkal, hogy a' háború' terhét oda vigye, hanem azon egyedülvaló tzel-lal, hogy ott egy állandó, erős és változhatatlan fundamentomra támaszkodó békét vihessen-be. Ne ijedjétek - el a' muszka had' bejövetelén; hanem inkább, viseljétek magatokat azok eránt bizodalommal és barattsággal! Ketsegtetem magamat, hogy a' jó-rend és a' katonaság' magaviselete, melyeket seregeimben fenntartani kötelességemnek tartom, a' muszka hadsereg' ditsőségét és bátor mérészségét fogják feljebb emelni. Midőn ÖFge, az én' Uram, az ottomanus birodalomnak hadat-izent, teljességgel nem akarja ő azt Bulgária' békés lakosi ellen folytatni. — Bulgárok! akarmínemű ranguak és vallásuak legyetek, ne hagyjátok-el Hazátokat, se házatokat, se dolgozókat. Siessetek a' muszka hadseregnek eleséget, a' mi neki szükséges, kezére szolgáltatni, 's azt egykifalutól a' másikig küldeni. Bulgária' lakosi! jól vigyázzatok, senkit meg ne sértsetek, és senkin, akarki legyen az, bosszút ne áljatok! Az olyan, a' ki afféle gonosságot követne-el, keményen meg fogna azért büntettetni. A' háború, természet szerént, viszontagságokkal jár együtt: de ez a' mostani háború, egy rendes főparantsolat alatt áll, úgy hogy ennek labodázás nem lehet következése, a' mit csak rossz-akarók akarnának elkövetni. — Minden Rend és vallásu Bulgárok! Nyugodjatok tsendesesen, ismét mondom még egyszer, és bízzátok magatokat Tsászár ÖFgének, az én' Uramnak nagy-lelkűségére, ki az egész hadseregnek, melynek vezérlését én, szerentsémnek tartom, megparantsolta, hogy titeket és házaitokat mindég tiszteleiben tartsák. Ezek ÖFgének, a' Tsászárnak kívánságai és parantsolatai. (aláírta) Witgenstein Gróf.

A' burkus Státus-Híradó, a' török-

határszélről ezt írja: "A' Seraskier parantsolatot vett, hogy az Adrianapoljnál össze-gyűlt seregnek egy részével induljon útnak, és védelmezze a' Duna' általmeneteleit. Sumlánál, tsak 2 ezer ember fekünne. — A' Sultan' hadi ereje 145 ezer ember; a' Bosphorus; Dardanelle és Ibrahim, elfoglal abból 65 ezeret.

A' Porta' Manifestuma

A' rend' és köz-nyúgodalom' fenntartása, mindenek felett a' Monárkak köztvaló jó egyet-értéstől függ, kikre a' Gondviselés, népei' országglása' gyeplőjét bizta, és a' dolgok' ezen állapotjának tartóssága, a' Kötések' költsönös illendő megtartásához van kötve, melylyek a' Hatalmak között a' szerkezetek' gyökéértelmét teszik. Szembetünő valóságok ezek, mellyeket minden ember, a' kinek esze és ítélő ereje van, megesmér. — Azt is szintűgy tudja az egész világ, hogy a' magas ottomannus Porta, miolta a' Státusokban helyet foglalt magának, mindég tisztelte ezt a' principiumot, és hogy ő ezen jöltévő gyökéértelmemhez hívebb maradt, mint más akarmelyik Hatalom. Egész magaviseletében, béke idején valamint a' haborúban, a' szent törvény' parantsolati által, mely neki változhatatlan mértékül szolgál, vezettetvén, soha-se tért-el az igasság' és betsület' ösvényétől. Sohase sértette meg a' Kötéseket, mellyeket más Hatalmakkal kötött, igasságos ok nélkül. Különösen, mindég ügyelt a' leköteleztetések' beteljesítésére, mellyeket neki a' Muszkaországgal, mint szomszédal tett Capitulációk, és az ő' békés és barátságos szerkezete ezen udvarral, kötelességévé tettek: az ő' politikája szüntelen tsak a' mérséklés' és illendőség' lelketől lelkesítettett, és az ő' szakadatlan figyelme minden tekintet' igyeletére vóltszentelve, mellyek a' jó egygyeséget a' két

udvar között fenntarthatták.

Muszkaország még is megtörte ezt a' békességet, minden oknélkül. Midőn ő' a' magasságos Portának hadat-izen és az ottomannus bírtokba beüt, egy manifestumot botsát-ki, melyben törekedik ezen béketörés' okait a' magasságos Porta' nyakába varni. A' fő-panaszok, mellylyek azon manifestumban elő-fordúlnak, e' következők: Muszkaország, vádolja a' magas Portát, hogy a' bukuresti és akjermanni Kötések' tzikkejeit be nem teljesítette; a' megölettetéseket és megbüntetésekét veti szemére, mellyek a' botsátnat (amnestia) után, Serviában történtek; bűnül tulajdonítja a' Portának a' kis-ásiai erős várak' kiadása' követeléseit, minthogy Muszkaország azok nélkül el nem lehet; véikesnek tartja a' Portát, hogy a' Hertzegégek' — Oláhország' és Moldova' — régi privilegiumát semmivé tette, a' görög nemzet' Fejeit megölette, Muszkaországot a' görög partütés' izgata-ával vádolja; kárhoztattja a' Portát, hogy az egész muselmann népséget proclamatio (hirdetmény) által fegyverbe állítja Muszkaország ellen, és ezt a' Hatalmat, mint természeti ellenségét a' mohamedi nemzetnek tartja. Panaszolkodik még arról is, hogy a' magasságos Porta az akjermanni Conventiót, szívében tartó titokkal (mentalis reservatióval) rekesztette-be, muszka kereskedő-hajók' terheit vette-el, Per-siát Muszkaország ellen feillovalta, és hogy egynehány török Tisztviselőkre hadi készületeket bizott: hoz még fel, végre, némely más nehésségeket és vádokat, mellylyek mind, a' milylen fundament nélkülvalók, éppen olyan igasságtalanok.

A' magas Portának, mindezen tzikkejekre, az ő' jó igasságának és okosságának szavaival kell megfelelni.

A' muszka udvar azt állítja, hogy

ezen nehésségek elégséges okok vólnának ára, hogy a' magas Portának háborút kelljen izenni. — A' Porta azt feleli először, hogy Muszkaország az utolsó háborút is, mellyet a' bukuresti békeség rekesztett-be, maga kezdette-el. Az ezt illető lettdolgok mindenek előtt tulva vannak. Midőn ezen háború elöit a' Porta azon szorultságban volt, hogy Oláhország' és Moldova' Vajdait (Hospodárjait, Hertzegeit) letegye, azt erősítette Muszkaország, hogy abban, a' Kötés' által-hágását találhatni; híjjába mutatta neki a' Porta a' dolgot igaz világosságában meg, Muszkaország nem akarta a' Porta' okait meghallgatni, kivánsága mellett maradt, és a' Porta, egyes - egyedül a' béke' és jó egygyet - értés' fenntartása' kedvéért, helybe - hagyta ugyanazon Vajdák' vissza helyheztetésseket, bár mi illetlen volt légyen is ez a' ráhagyás. A' Muszka Udvar, meglegedettnék mondotta magát ezen tikkelljek miatt, és Fonton Tana-tos, első muszka tolmács, a' Portának hivatalosan jelentette-be — Chalib Basa volt akkor Reis-Effendi — hogy a' békételességek a' két Udvar között, eligazítottak, midőn egyszerre, a' Porta tudósítást veszen az ottomanus bírtokba-ütésről, Bendernél és Khotimnál (olv. khotzim, mint tine minte = tizne min-

tye). A' Diván, engesztelő szándékoktól lelkesítettvén, (a' többit másszor)

Erdélyország

Kolozsvár, jún. 8. — Ma iktattott-be, az Erdélyi Oskoiák' Fő-Igazgatói Hivatalába, Nagy-Méltóságú Csik-Tusnádi Kováts Miklós Erdélyi Püspök Ur Ó-Excellentiája. — A' Haza' Naggyai, szíves részvétellel jeleantek-meg a' ompás innepen. — Az elragadtatásig érdekelték az örömeik szívünket, midőn a' Felsőges - királyi Fő-Kormánysezék' allandó Elölülője Nagy-Méltóságú Baró Branyitskai Jósika János Ur Ó-Excellentiája, hatós beszédével, az Elöljárókat és Nevendékeket az innep' fő-tárgyára; Püspök Ur Ó-Excllja, amazokat a' mások' tökéletesítésére, a' nevendék ifjusagot pedig, jóvendőbeli boldogsága' megszerzésére ébreszteték. Szíves Eljen kiáltások rekesztették - be az egész innepi Solennitást. — Isten tartsd-meg Ferentz Tsászárt! a' mi' mélljen tisztelt Nagy-Feljedelmünk, Ki, nem szünik-meg nekünk ilyen Mentorokat ajándékozni.

Jelentés

Egynehány-felől érkezett kérdésre, azt feleli az Erdélyi Híradó' kiadója, hogy — "Ezen foIjó fél-esztendei Híradóból, „lehet még adni az első Számtól-„fogva, bizonytalan ideig, az elkéselt Elő-Fizetőknek.

Státuspapírosok' Foljamatja

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben				
	Béts,	Júl.	1	2	3	London, Jún. 19	20	21
Bank-Oblig. 2 1/2 pC.	45.1/2	-	45.1/2	-	45.1/2	Consols, 3 pC.	88.1/2	88.1/2- 88.5/8
Pengőpénz-Obl. 5 pC.	93. 3/16	-	93.3/32	-	92.3/4	Stocks-Prémie, Sh.	---	---
Roths. 1820, 100 f. CP.	150.4/5	-	150.3/4	-	150.1/2	Brasiliai Bons	---	---
Partial. 1821, Ua.	122.1/8	-	121.5/8	-	121.1/8	Buenos-Ayresi	---	---
Bankaktia, 1000 f. CP.	1078.2/5	-	1077. —	-	1069.1/2	Columbiai	---	---
	Páris,	23	24	—	—	Mexikói	---	38. ---
Consols 5 pC.	105. —	-	105. —	-	---	Portugalli	61. ---	60.3/4- 59.1/2
Ugyanaz 3 pC.	71. 10	-	71. 25	-	---	Muszkaországi	---	---
Bank-aktia, 2000 Fr.	---	-	---	-	---	Görögországi	---	---